

21.05.2020 № 5

Президенту України
Зеленському В.О.

Вельмишановний Володимире Олександровичу!

Громадська спілка «Всеукраїнський аграрний форум» (далі – ГС «ВАФ»), яка створена з метою координації профільних аграрних асоціацій та формування і представлення єдиної позиції аграрного сектору України, від імені членів – провідних аграрних асоціацій: ГС «Аграрний союз України», ГС «Всеукраїнська аграрна рада», Всеукраїнської асоціації громад, Асоціації «Союз птахівників України», ВГО «Українська аграрна конфедерація» та Асоціації «Український клуб аграрного бізнесу» звертається до Вас як до гаранта Конституції України з проханням не допустити остаточної монополізації вітчизняного ринку мінеральних добрив.

Зазначений ризик ґрунтуються на намірах Міжвідомчої комісії з питань міжнародної торгівлі (далі – МКМТ) запровадити спеціальні квоти на імпорт добрив з країн – торговельних партнерів України.

Дев'ятнадцятого травня поточного року в мережі інтернет було неофіційно опубліковано «Основні висновки Міністерства розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства України за результатами проведення спеціального розслідування щодо імпорту в Україну деяких азотних добрив незалежно від країни їх походження або експорту», яке було ініційовано на вимогу компаній групи OstChem 21 серпня 2019 року (детальна інформація за посиланням: <https://blau.com.ua/monopolija-na-dobryva-povertayetsya-neoficijnyj-dokument/>).

Формальною підставою для порушення МКМТ спеціального розслідування було нібито різке зростання імпорту мінеральних добрив. В то ж час, зростання сукупного імпорту в дійсності було незначним – відбувався перерозподіл імпортних поставок російських виробників добрив, що домінували на внутрішньому ринку, на користь виробників з країн – торговельних партнерів України, внаслідок запровадження в 2019 році торгових обмежень проти російських виробників.

Згідно інформації, наведеної в «Основних висновках Мінекономіки», в Україні запроваджується квотування імпорту добрив. Таким чином, рівень ціни на внутрішньому ринку буде визначати той, хто матиме внутрішню квоту. По групі азотних добрив це фактично один виробник, що має монопольне становище – група компаній OstChem, яка належить олігарху Дмитру Фірташу.

Необхідно зазначити, що факт монопольного становища групи компаній OstChem на ринку азотних добрив та зловживання цим становищем був встановлений Антимонопольним комітетом України (далі – АМКУ) в ході відповідного розслідування.

У вересні 2019 року АМКУ ухвалив рішення *примусово поділити групу компаній OstChem у частині виробників азотних мінеральних добрив і накласти штраф на трейдингову компанію групи, «НФ Трейдінг Україна», у розмірі 107 млн. грн.*

В свою чергу, OstChem всіляко протидіє та оскаржує рішення щодо поділу групи компанії та продажу начебто збиткових заводів, хоча, якщо виходити із заяв самих же представників групи OstChem, вони повинні були б навпаки будь-яким чином позбутися збиткових підприємств. Причиною цьому, скоріш за все, є надприбутки, які згідно рішення АМКУ від 05.09.2019 № 598-р заробляє група при внутрішньому перепродажі природного газу: **«всередині групи OstChem відбувався систематичний перепродаж за завищеними цінами природного газу, ...що призвело до встановлення необґрунтованої собівартості їх виробництва та, як наслідок, до завищення вартості реалізації добрив».**

Таким чином, наразі держава фактично стоїть перед вибором:

- або запровадити режим квотування імпорту та продовжити розбудову олігархічної моделі, коли один гравець на ринку добрив, користуючись своїм монопольним становищем та привілеями, наданими державою, заробляє надприбутки за рахунок грабунку аграріїв, а потім інвестує їх частину в посилення власного політичного впливу;

- або розбудувати конкурентний вітчизняний ринок добрив: відмовити компанії OstChem в її незаконних вимогах, скасувати діючі мита на імпорт добрив з країн-партнерів України та, тим самим, змусити Дмитра Фірташа виконати рішення АМКУ і продати частину або всі підприємства групи компаній OstChem новим власникам, які будуєть бізнес не на лобіюванні привілеїв, а на розвитку і вдосконаленні виробництва, як це відбувається в країнах Європейського союзу, де виробники добрив мають такі ж ціни на газ, як і в Україні, та поставляють свою продукцію в Україну.

Також слід зазначити, у зв'язку з суттєвим погіршенням погодних умов в поточному році та засухою в південній частині України, значна кількість сільськогосподарських виробників наразі фіксують повну або часткову загибель врожаю та несуть значні збитки. За оцінками ННЦ «Інститут Аграрної Економіки», падіння сукупного обсягу врожаю у поточному році відносно попереднього року складе ~10.3%. Згідно повідомлень ЗМІ, вже наявний випадок вчинення самогубства власником фермерського господарства, через неможливість виплати боргових зобов'язань, навіть за оренду пайв, у зв'язку з загибеллю всіх посівів.

Крім цього, аграрії наразі вимушенні накопичувати кошти для викупу тієї частини оброблюваних ними земель с/г призначення, що буде продана її власниками, після зняття мораторію на продаж земель с/г призначення.

В той же час, одразу після запровадження режиму квотування імпорту, аграріям слід очікувати значного збільшення вартості мінеральних добрив, які і зараз, через свою надмірну ціну, складають близько третини у собівартості аграрної продукції. Даний процес ще більше поглибить кризову ситуацію, що склалася в сільському господарстві,

та буде вести не тільки до росту банкрутств серед аграріїв, але і до падіння вартості сільськогосподарських земель.

Окремо звертаємо увагу на те, що застосування Україною спеціальних заходів проти імпортних добрив буде явним та грубим порушенням двосторонніх міжнародних угод, зокрема Угоди про асоціацію з ЄС, що стане негативним сигналом для торговельних партнерів України і може призвести до вжиття дзеркальних заходів по обкладанню митами імпорту товарів з України.

Враховуючи зазначене, просимо Вас, вельмишановний Володимире Олександровичу, захистити національні інтереси нашої держави та вжити дієвих заходів щодо недопущення запровадження штучних перешкод у вигляді спеціальних квот, які фактично зашкодять аграріям, адже значно збільшать їх витрати, знізять обсяги аграрного виробництва та вартість сільськогосподарських земель, і, водночас, збагатяють і посилють вплив олігархічних структур на українську політику і економіку.

З повагою

Директор ГС «Всеукраїнський
аграрний форум»

Марія Дідух

